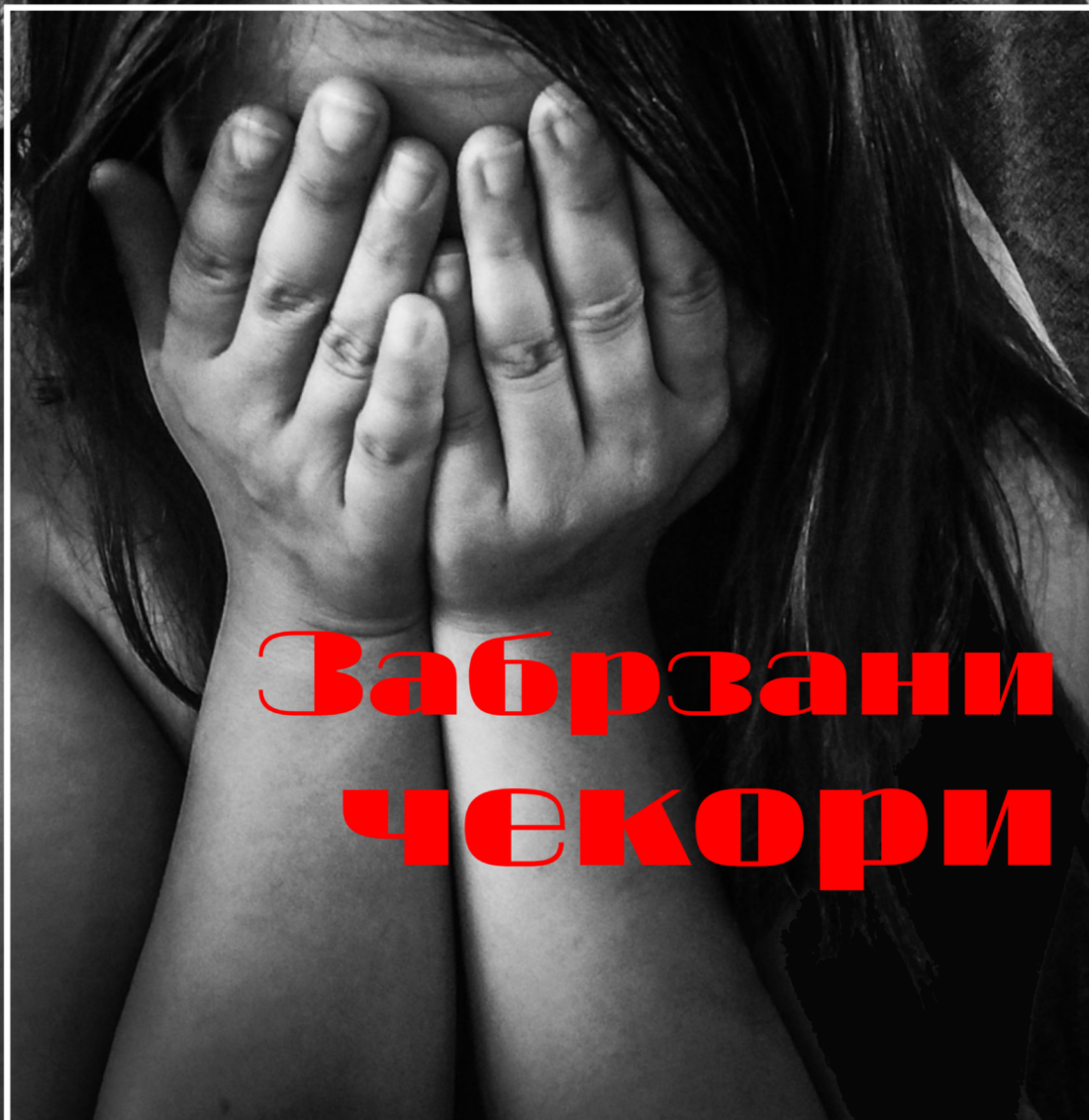

Универзитет „Свети Кирил и Методиј“ во Скопје
Филолошки факултет „Блаже Конески“

Забрзани чекори

Дача Марайни

Приредила
Валентина Милошевиќ-Симоновска

**Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје
Фиолошки факултет „Блаже Конески“**

Дача Мараини

ЗАБРЗАНИ ЧЕКОРИ

**приредила
Валентина Милошевиќ-Симоновска**

Скопје 2024

Издавач:

Универзитет „Свети Кирил и Методиј“ во Скопје
Филолошки факултет „Блаже Конески“
Бул. Гоце Делчев бр. 9а, 1000 Скопје
www.flf.ukim.mk

Уредник на издавачката дејност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“:

Владимир Мартиновски, декан на факултетот

Авторка:

Дача Мараини

Приредила:

Валентина Милошевиќ-Симоновска

Наслов на оригиналот:

Dacia Maraini, *Passi affrettati*, Giulio Perrone Editore S.r.l., Roma 2015.

Превод од италијански на македонски јазик:

Мила Велковска, Сара Циркоска, Сара Јовановска, Марија Муратовска, Радмила
Плотникова, Ивана Филиповска, Елена Стојковска, Сара Петровска и Зорица Давитковска.

Лектура на текстот:

Дијана Ристова

Техничка обработка на текстот и илустрации:

Марина Шекеринова

The book is published with kind support of the author Dacia Maraini and the Giulio Perrone Publisher. Originally published by Giulio Perrone Publisher, Rome, Italy.

© Филолошки факултет „Блаже Конески“, Скопје, 2024.

Вовед

Македонскиот превод на италијанската книга насловена „Забрзани чекори“ од реномираната италијанска писателка Дача Мараини е плод на повеќемесечната активност на преведувачката работилница организирана во текот на вториот семестар на академската 2020/2021 година.

Во работилницата активно учество земаа студентите од Катедрата за италијански јазик и книжевност при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ од Скопје и тоа: Мила Велковска, Сара Циркоска, Сара Јовановска, Марија Муратовска, Радмила Плотникова, Ивана Филиповска, Елена Стојковска, Сара Петровска и Зорица Давитковска.

И уште еднаш, по петти пат, група студенти при Катедрата за италијански јазик и книжевност вложи исклучителен напор и енергија за да овозможи италијанската книга под наслов *Passi affrettati* да ја доживее својата македонска верзија под наслов *Забрзани чекори*.

Забрзани чекори е театарски текст кој прераснал во книга-документ за осум стории на жени - жртви на насилство ширум светот. Со помош на Амнести интернешанл писателката Дача Мараини успеала да собере и да направи анализа на приказни за жени од различни делови на светот, од Кина до Јордан, од Нигерија до Калифорнија, па сè до цивилизираната Европа. За жени од различни религии и со различен начин на живеење кои ги поврзува една тажна реалност т.е. фактот дека се жртви на безумно и сурово насилство од страна на нивните татковци, дедовци, партнери, браќа, кои повеќе од кој и да е друг би требало да ги сакаат и заштитуваат. Се чини апсурдно, но во сите земји на светот, како во најеманципираните така и во најконзервативните, моделот на насилство врз жената е многу сличен и потекнува од стравот на мажот дека ќе го изгуби правото на сопственост над жената кое, според него, му го доделила судбината. Од овие приказни одекнуваат насилството, тортурата но и болката на жените од различни општествени слоеви чија личност, достоинство и слобода се длабоко повредени. Станува збор за мошне силен и директен текст кој преку театарски

дијалог им дава простор и значење на страдањата на жените во денешното општество и претставува, во вистинска смисла на зборот, манифест против насилството врз жените.

За восхит и почит се ентузијазмот и истрајноста со кои овие студенти се фатија во костец со еден така сериозен предизвик како што е преведувањето, особено ако се има предвид фактот дека во моментот на изготвувањето на преводите тие беа во рана фаза од процесот на изучувањето и совладувањето на италијанскиот јазик.

И за крај, би сакала од сè срце, во свое име и во името на сите членови на Катедрата за италијански јазик и книжевност, да им честитам и да им се заблагодарам на студентите за извонредната соработка и посветеност.

Се надевам дека преведувачката работилница и натаму ќе го привлекува вниманието и интересот на студентите кои во истата ќе добијат можност да се калат во оваа толку интригантна и неодоливо привлечна професија.

Валентина Милошевиќ-Симоновска

I

Музика

ЛАКПА: Моето име е Лакпа Чунгак. Родена сум во тибетските планини. Сега живеам во Кина. На 14 години влегов во народната армија која ветуваше добра плата. По првите вежби, една ноќ, влегоа петмина и ме силуваа. Тоа беа пијани кинески војници. Ги пријавив. Ме ставија во затвор. Не ѝ се верува на тибетска жена кога ја кажува вистината.

МАЈКАТА: Мојата ќерка Лакпа беше најживото девојче во селото. Знаеше да јава, знаеше да издлаби дрво, знаеше да свира на тапан. Во селото ја очекуваше беден живот и напорна работа. Сакаше да замине за Кина, нашиот страшен сосед, нашиот покорител. Прочита еден плакат кој повикуваше на мобилизација и планираше да стане војник.

ЛАКПА: Даваат добра плата и се патува по светот...

МАЈКАТА: Внимавај, за Тибетанците нема место во Кина.

ЛАКПА: Јас сакам да заминам и ќе заминам.

МАЈКАТА: Сети се што ѝ направиле на твојата братучетка, калуѓерката. Ја соблекле и ја претепаале пред сите, нарекувајќи ја магарица, кучка, свиња, само затоа што изјавувала дека е горда што е Тибетанка.

ЛАКПА: Останав бремена по силувањето. Во четвртиот месец ме принудија да абортирам. Јас сакав да го задржам бебето. Но тие не ми дозволија.

АМНЕСТИ ИНТЕРНЕСАНЛ: Контролата на кинеската влада е целосна и ја зафаќа и утробата на девојките. Во текот на една година 883 тибетски жени биле принудени да абортираат затоа што нивната бременост не била дел од техничките планови на окупаторската власт.

ХУМАНИТАРНАТА ОРГАНИЗАЦИЈА: Строгите мерки за контрола на раѓањата се применуваат во Тибет на сите жени помеѓу 16 и 45 години. Централната власт одлучува за дозволената годишна стапка на глобалниот раст, регионалната власт одлучува за дозволените раѓања на локално ниво и за жените кои можат да имаат право на истото.

АМНЕСТИ ИНТЕРНЕШАНЛ: Ако некој пар сака дете, под претпоставка дека им било одобрено да склучат брак, треба да ја испробаат среќата учествувајќи во групно извлекување. Ако имаат среќа, ќе може да имаат дете. Ако ждрепката тргне наопаку, ќе мора да го изгубат и она што жената евентуално го носи во утробата и потоа да чека уште три години за да се здобие со друга можност.

ЛАКПА: Не ги заборавајте тибетските жени. Многу како мене скапуваат во затвор бидејќи го пријавиле силувањето. Не ги заборавајте тибетските жени.

II

ГЛАСОТ: Лондон 2008.

САРА: Се викам Сара. Родена сум во Галес, во земјоделско семејство.

ГЛАСОТ: Кога имала шест години, човекот кого го сакала најмногу, и кому му верувала слепо, ја силувал.

САРА: Тој човек беше дедо ми. Од тој ден страдам од епилепсија.

РИЧАРД: Постојано со таа приказна за дедо ти, не си повеќе мало девојче, Сара. Тоа е мртва и закопана работа.

САРА: Ричард е мојот сопруг. Се венчавме пред две години. Работеше со мене во банка. Јас би сакала дете со него. Но тој не сака.

РИЧАРД: Што ќе ни е дете? Веќе ги има премногу низ светов. Ти сфаќаш дека сме шест милијарди! Тоа е самоубиство. Ќе се испоубиеме сите за залче леб.

САРА: Сепак јас многу би сакала дете.

РИЧАРД: Ќе ти помине. Во меѓувреме дојди овде. Да водиме љубов. Ја испи таблетата? Не сакам трикови.

САРА: Секоја ноќ сонувам дека се наоѓам во градина заградена со превисоки сидови. Градината е преполна со цвеќиња, но под лисјата лазат стотици отровни змии. Се потпирам на сидот, се обидувам да се искачам, но не успевам.

РИЧАРД: Остана девојче. Се плаши од сè.

САРА: Се плашам дека ќе паднам и ќе си го гризнам јазикот. Последниот пат се пресеков и ми течеше многу крв.

РИЧАРД: Сара ме разлутува. Кога се оженив со неа беше добро и љубезно девојче. Работничка за пример. Сега е претворена во тврдоглаво и мрачно девојче. И има две фиксни мисли: насилството од страна на дедо ѝ кому ниту може ниту сака да му прости и замислата да роди дете. Но јас никогаш нема да попуштам.

САРА: Ричард, бремена сум!

РИЧАРД: Кучка една! Глупава, грда кучка! Ме изигра! Ми кажа дека си ја испила таблетата, но не си го направила тоа. Но јас ќе те натерам да абортираш.

ГЛАСОТ: Скокнал врз неа како волк. Почнал да ја удира со клоци во стомакот и со тупаници по лицето.

РИЧАРД: Ти кажав дека не го сакам и не го сакам.

САРА: Доста Ричард, те молам, доста. Ќе го изгубам.

РИЧАРД: Тоа е она што го сакам, идиотке!

ГЛАСОТ: Додека тој бил на работа, Сара го наполнила куферот и избегала. Неколку месеци се криела кај нејзините роднини во Галес. Тој ѝ пишувал премногу нежни писма.

РИЧАРД: Врати се, те молам, многу ми требаш. Ќе бидам добар со детето коешто ќе се роди. Мое дете е, не би го повредил... Ја прифатив идејата, ти простувам, злато. Врати се, те молам, врати се...

ГЛАСОТ: Така се вратила.

РИЧАРД: Дојди овде, Сара! Толку многу те посакував. Дозволи ми да те прегрнам! Дозволи ми да те земам. Јас те сакам, знаеш.

САРА: Детето, Ричард! Детето! Не разбираш ли дека притискајќи ме така силно ќе го убиеш?!

РИЧАРД: Подобро! Што ќе правиме со дете јас и ти?

САРА: Доцна е Ричард. Во осми месец сум.

РИЧАРД: Ужасна сопруга си. Никогаш нема да успееш да бидеш добра мајка.

САРА: Можеби има право. Ужасна жена сум. Ќе бидам ужасна мајка. Постојано се плашам.

РИЧАРД: Бебето се роди. Покриено со влакна и со газе со боја на домат личи на мајмун.

САРА: Виде какви убави очи има? Личи на тебе, Ричард.

РИЧАРД: Воопшто не личи на мене.

САРА: Се плашам да го држам в раце.

РИЧАРД: Ја изгуби работата поради ова гнасно мајмунче. Сега што ќе правиме? Мојата плата нема да биде доволна за тројцата. Ти си дебилна. Неспособна.

САРА: Има право. Многу лоша мајка сум. Но постојано се плашам од епилептичен напад. А што ако паднам на земја со малечкото? Страв ми е.

РИЧАРД: Ми се гнаси од куќава. Нема ниедна испеглана кошула, ниедна чиста крпа. Нашето дете има потреба од грижа. А таа го поминува времето играјќи со него.

САРА: Кога се роди, имаше црни очи. Сега стануваат светли, поточно сини, нежно сини како морската вода. Можеби има малку зелено во синото. Што велиш, Ричард, ќе станат сини или зелени овие прекрасни очи?

РИЧАРД: Се оженив за неспособна. Не знае да готви, не знае да пегла. Не знае ниту да дои. Синот станува слаб и блед. Но таа си игра. Не знае ништо друго освен да си игра.

ГЛАСОТ: Го нарекоа Грегори, како неговиот татко. Многу добро дете е. Никогаш не плаче.

РИЧАРД: Го прави слабоумен, како неа. Не можам да поднесам да ги гледам како си играат во секогаш извалкана и полна со прашина куќа. Јас имам потреба од воздух, од воздух.

Излегува трескајќи ја вратата.

ГЛАСОТ: Ричард сè повеќе ги оставал сами. Тие си играле по цел ден. Понекогаш Сара заборавала да му даде да јаде.

САРА: И јас не јадам. Но потоа ќе се сетам. Тогаш ќе го завиткам во ќебе и го носам на индискиот пазар во близина за да купам млеко, компири, јајца. Имаме малку пари дома. Треба да започнам да работам.

РИЧАРД: Мајка и син, ме исклучуваат од нивниот живот. Не е само твој син... тоа е и мое дете! Но зошто кога јас ќе го земам в раце секогаш плаче, додека со тебе се смее?

ГЛАСОТ: Ричард бил внимателен тој период. Не пиел. Ретко излегувал од дома. Се грижел за детето.

САРА: Нежен е со мене и со него. Ми се чини дека сонувам.

РИЧАРД: Сара, знаеш дека те сакам. Ти и детето сте сè што имам.

ГЛАСОТ: Ричард се вратил разочаран со писмо в рака. Отказно писмо. Отпуштиле половина од вработените. Сè понервозен бил.

САРА: Се плашам пак да не почнеш да пишеш.

РИЧАРД: Не пијам повеќе Сара. Сакам да си го променајам животот. Зошто да не одиме во Индија, јас, ти и детето? Треба да ја смениме средината. Да ја смениме средината.

ГЛАСОТ: Не се прибрал дома два дена. А потоа дошол в зори.

САРА: По здивот сфатив дека пиел. Грегори веќе знае дека кога пие побеснува. Веднаш штом го виде избега за да се сокрие под креветот. Но ова го налути татко му повеќе од кога и да е. Почна да вика дека сум го свртела против него неговиот син, дека го мразам и дека посакувам да умре.

ГЛАСОТ: Една тупаница, потоа уште една... Детето плачело. Ричард го извлекол од под креветот и го истепал.

РИЧАРД: Ти си ороспија! Го сврте мојот син против мене. Штом ќе ме види, вреска.

САРА: Детето е преплашено. Треба да одам во полиција да го пријавам.

ГЛАСОТ: Ричард бил очаен. Откако ја изгубил работата, го изгубил здравиот разум. Кога не би пиел, сè би одело подобро.

САРА: Ме сака многу, знам, го сака и Грегори.

РИЧАРД: Сара, знаеш дека те сакам, потребна си ми.

САРА: Знам, но мора да престанеш да пиеш.

РИЧАРД: Ја изгубив работата. Не вредам воопшто. Што да правам сега?

САРА: Ќе најдеш друга работа. Ричард, не се обесхрабрувај.

РИЧАРД: Да се обесхрабрам? Каква глупост! Колку си детинеста!

ГЛАСОТ: Вчера Сара излегла порано од дома. Талкала со детето в раце, барајќи работа. Но штом ќе ја прашале: што знаеш да работиш? Велела: ништо.

САРА: Верувам дека тој има право: јас сум дете идиот. Дури и дедо ми велеше дека сум глупаво девојче. Но ме гушкаше и ме заштитуваше. Тоа не го спречи да изврши насилство врз мене. Беден дедо, каква несреќа!

РИЧАРД: Не е способна да најде ниту некоја најобична работа. Малоумна, ѝ велев секогаш дека е неспособна.

ГЛАСОТ: Сара нашла работа. Лепела етикети во супермаркет. Го ставала овошјето во пластични кутии. Не била некоја работа. Но биле полни со долгови. Ја плаќале од саат.

САРА: Колку повеќе работам, толку повеќе заработувам. Вчера вечер се вратив во единаесет. Детето беше само дома. Ричард исчезнал. Утре ќе го земам со мене.

РИЧАРД: Го оставила детето само? Проклета да е. А ако се повредеше?

ГЛАСОТ: Сара го земала детето со себе. Го ставила во картонска кутија, го затворила во оставата со метли. Детето воопшто не заплакало, како да знаело дека не смее да биде забележано.

РИЧАРД: Го земала детето со себе. Ќе умре од пневмонија на ладново.

ГЛАСОТ: Се сокрил зад вратата. Веднаш штом влегла дома, почнал да ја удира со тупаници и клоци.

САРА: Овој пат ќе те пријавам, Ричард, навистина ќе те пријавам, не можам да те поднесам повеќе...

РИЧАРД: Нема да ти дозволам да излезеш од дома! Ако треба ќе те врзам за кревет.

ГЛАСОТ: Се обидела да излезе, но тој ја заклучил вратата.

САРА: Ако не одам на работа, што ќе јадеме? Како ќе ја плаќаме киријата?

ПОЛИЦИЈАТА: Ричард Вудвеј ги држел затворени неговата жена и синот десет дена. Единаесеттиот ден ја земал ловечката пушка од татко му и ја убил жена му додека спиеа. Потоа избегал со детето в раце. Бил фатен додека се обидува да купи билет за воз за на југ. Детето било предадено во сиропиталиште во Нотингем.

III

Музика

АЈША: Се викам Ајша. Родена сум во едно мало село со име кое значи овца која умира. Никогаш не сум одела на училиште, не ја знам историјата на моето село. Не знам ниту како настанало бидејќи отсекогаш сум бил затворена во него. Светот го замислував во моите соништа, прекрасен, а не знаев ниту дали земјата е тркалезна или рамна.

КОРВА: Се викам Корва, јас сум сестрата на Ајша. Рано наутро одиме во шталата, ги повикуваме овците со свиркање и ги изнесуваме надвор. За да се отиде на пасиштето потребно е да се оди брзо, со забрзани чекори, без погледот да се крене од патот. Кога ќе пристигнеме на ливадата можеме да го кренеме погледот, и така нема никој што ќе нè види. Од селото нè делат дрвја. Си се смееме со сестра ми, јадеме од сирењето кое сме го донеле, си се насладуваме со свежа лубеница, внимаваме на овците кои се во состојба, штом малку не ги набљудуваш, за миг лакомо да ги изедат сите лисја од смоквата.

АЈША: Беше многу топло во летните месеци. Не смееше ниту малку да се завртат ракавите од кошулата. Ако покажеш и мало делче од раката или ногата, ризикуваш да бидеш камшикувана.

КОРВА: Секогаш одевме босоноги. Ниту една во селото немаше чевли. Само мажените жени смееја да носат чевли. Тоа беше првиот од свадбените подароци. Заради тоа настојувавме да се омажине што поскоро.

АЈША: Повторно го гледам татко ми седнат под едно дрво пред кука, како крал пред својот дворец. Го држи бастунот близу додека спокојно пуши луле. Висок е и крупен, црномурест со жолти дамки кои му ја прекриваат кожата на челото. Темните очи се живи, премногу внимателни и злобни. Никогаш не се смее. Само два пати го имам видено како заоѓа од смеење: кога сестра ми си ги изгоре прстите со вжештен јаглен скокајќи низ дворот и врескајќи од болка и кога една од нашите овци по грешка се фати во стапица за хиени и си ја скрши ногата и подоцна остана куца. Кога ќе ја видеше како талка низ дворот куцајќи, ѝ удираше клоца викајќи: глупачка, ти си една глупава овца! Според него ние не се грижевме доволно за неговите овци. Нè караше, а потоа, за да покаже дека е сериозен, го

вадеше ременот од панталоните и нè удираше по нозете, толку силно што ни потекуваше крв.

ТАТКОТО: Зошто овците се вратија сами?

АЈША: Ме грабна за коса и ме влечеше по подот од кујната. Ме удираше додека бев на колена, ми ја зграпчи плетенката како да сакаше да ја откорне, а еднаш ми ја пресече со големи ножици за поткастрување. Немав повеќе коса. Можев да плачам, да врескам, да преколнувам, ќе добиев само клоци.

КОРВА: Еднаш нè заврза и двете, мене и мојата сестра Ајша, со рацете врзани зад грб, нозете исто така, со марамче на устата за да нè спречи да врескаме. Останавме така цела ноќ, врзани за тарабите во големата штала заедно со животните.

АЈША: Овој закон владееше во селото. И во другите куќи девојките и жените беа секојдневно тепани. Од сите страни се слушаа викотници и вресоци, значи беше нормално да те истепаат, да останеш без коса, да бидеш врзана за тарабите од шталата. Таков беше нашиот живот. Кога го гледав мојот брат, обожуван од целото семејство вклучувајќи ме и мене, си мислев: „Па што има тој повеќе од мене? Излегол од истото тело“. Не наоѓав одговор. Тоа беше така и толку. Мајка ми се омажила на петнаесет години, а татко ми бил многу постар. Имала многу деца, вкупно деветнаесет. Од нив преживеале пет. Еден ден го слушнав татко ми како зборува за тоа со мајка ми додека го послужував чајот.

ТАТКОТО: За среќа се омажи млада, роди многу девојчиња, ама барем едно момче пристигна, фала му на Господа. Ти сакаше да престанеш. Јас инсистирав. Така Господ ја става на проба вербата на човекот.

АЈША: А тие девојчиња кои ги родила мојата мајка, каде ли завршиле? Се прашував понекогаш броејќи ги раѓањата. Потоа еден ден, не знам точно колку години имав, видов нешто што ме преплаши. Мајка ми беше испружена на земја врз една овча кожа. Се породуваше, а тетка ми Малина седеше покрај неа на едно перниче. Слушнав пискотници, оние на мајка ми, а потоа и на штотуку роденото суштество. Ја видов мајка ми како набрзина го зема штотуку роденото девојче и го задушува во овчата кожа. Клекната на колена, плачеше. Го гледав и новороденчето како прета под нејзините раце. Ништо не знам што се случи потоа, новороденчето исчезна, а јас оттогаш постојано се плашев. Еднаш ја слушнав тетка Малина како ѝ вели на мајка ми...

ТЕТКА МАЛИНА: Ако имам ќерки ќе сторам како тебе.

АЈША: И тоа беше нормално. Сите правеа така во селото. Ќерките беа бескорисни усти за хранење. Требаше да се отстранат. Мајка ми чувствуваше голема болка додека ги задушуваше. Но само ја извршуваше својата должност, како и останатите.

КОРВА: Единствено мајката беше виновна ако раѓа само женски деца.

ТАТКОТО: Овцата е драгоцен бидејќи дава млеко, дава волна. Ќерката за што служи?

КОРВА: Всушност кравите или овците никогаш не ги удираа. Додека нас секојдневно нè тепаа.

МАЈКА: Знам дека Ахмед ти се допаѓа. Би можела и да се омажиш за него. Но, прво да ѝ помине редот за мажење на сестра ти.

АЈША: Ахмед е убаво момче. Живее во куќата отспротива. Кога ги пружав алиштата на балконот, се наведнував и го набљудував како влегува и излегува од дома. Во себе си мислев: „сакам да се омажам за овој човек, го сакам“. Па како да го изведам тоа? Следниот ден отидов да собирам трева за зајците и го видов него пред мене.

АХМЕД: Би сакала да се омажиш за мене?

АЈША: На сестра ми ѝ е ред.

АХМЕД: Би можел да побарам посебна дозвола од твојот татко.

АЈША: Ќе биде тешко. Но, би можел да се обидеш.

АХМЕД: Многу ли се плашиш од татко ти?

АЈША: Ме тепа.

АХМЕД: Сакаш да се венчае јас и ти?

АЈША: Прво треба да се омажи мојата сестра.

АХМЕД: Се плашиш?

АЈША: Татко ми е одмаздољубив. И ти се изложуваш на опасност.

АХМЕД: Јас не се плашам.

АЈША: Си одам сега.

АХМЕД: Сакаш да зборувам со него?

АЈША: Би сакала, да. Никогаш во животот не сум била толку среќна. Да се биде близу до него па барем и на неколку минути, беше прекрасно. За првпат во животот бев некој. Бев жива. Не се потчинував ниту на татко ми ниту на некој

друг. Напротив, се бунтував. Мислев дека подоцна со бракот сè ќе си дојде на свое место. Следниот ден, ете го повторно во полето.

АХМЕД: Гледаш други момчиња покрај мене?

АЈША: Не ни помислувам.

АХМЕД: Премногу си итра, не верувам.

АЈША: Јас те гледам само тебе.

АХМЕД: Сакаш да зборувам со татко ти за венчавката?

АЈША: Значи, сè уште не го сторил тоа. А бев толку среќна поради овие зборови, што ќе му ги бакнев нозете. Го имав облечено палтенцето со боја на цреша. Единственото ново што го имав помеѓу парталите кои ги носев секој ден.

АХМЕД: Следниот пат не го облекувај тоа палтенце, опасно е.

АЈША: Зошто?

АХМЕД: Ги привлекуваш сите погледи.

АЈША: Следниот ден не дојде, ниту денот потоа. Го чекав, не мислев на ништо друго. По една недела, ете го повторно.

АЈША: Зошто не дојде?

АХМЕД: Дојдов, но се сокрив за да видам дали се среќаваш со друг.

АЈША: Јас не се гледам никогаш со никого.

АХМЕД: Момчињата свиркаат кога поминуваш.

АЈША: Не гледам ниту десно ниту лево.

АХМЕД: Зборував со татко ти. Ќе се земеме наскоро.

АЈША: Од радост толку силно ми биеше срцето што не помислив дека можеби е лага. Се бакнавме. Беше топло. Ахмед ми пријде блиску, многу блиску. Се исплашив. Се повлекох назад.

... Еден месец се немавме видено. Но, јас постојано го чекав. Едно утро го видов како доаѓа. Беше толку убав, во бела кошула, со косата крената нагоре, наместена со гел. Тоа беше западна мода. Се бакнувавме. Потоа посака да водиме љубов. Се плашев. Но, не му реков ништо, не сторив ништо за да го оттргнам. Не беше насилан, знаеше што прави. Знаеше дека го сакам, јасно беше дека ќе се венчаме.

АХМЕД: Те сакам Ајша.

АЈША: И јас те сакам, Ахмед.

АХМЕД: Никогаш нема да те напуштам.

АЈША: Јас бев задоволна, сакаше да се ожени со мене, имав доверба. Чекав три дена, седум дена, еден месец, но тој не дојде повеќе. Едно утро во шталата се почувствував малку чудно: од мирисот на изметот ми се сврте во главата. Почнував да сфаќам дека сум бремена. Бев преплашена затоа што Ахмед не се појавуваше. Ако дознаеше татко ми, ќе ме задушеше со овча кожа... Спиев со начулени уши. Едно утро конечно го видов Ахмед како доаѓа низ полето. Се чувствував како да умирам од среќа. Тој посака да водиме љубов. Му реков дека сум бремена. Пребледе, ме погледна чудно. Се расплакав.

АХМЕД: Утре ќе одам кај татко ти.

АЈША: Значи немаше појдено... Но, му поверував зашто желбата да му верувам беше силна... За жал не се врати, ниту таа вечер како што вети, ниту другите вечери. Не го видов повторно. Мајка ми во меѓувреме забележа дека нешто не е во ред.

МАЈКАТА: Сега престани со перењето на алиштата и покажи ми ги градите.

АЈША: Не, мамо те молам, се срамам.

МАЈКАТА: Сакаш да ти го искинам фустанот?

АЈША: Не, остави ме.

МАЈКА: Бремена си!

АЈША: Но, не.

МАЈКА: Ми се чинеше дека не ги видов пелените.

АЈША: Истата таа вечер направија семеен собир: татко ми, мајка ми, брат ми и зет ми. Се обидов да прислушнувам пред вратата, но не успеав ништо да чујам. Следниот ден татко ми и мајка ми отидоа во градот со малата запрежна кола влечена од магаре. Останав сама дома. Додека го плавев вешот во дворот, слушнав како се отвора влезната врата. Некој доаѓаше накај мене. Тоа беше мојот зет Магди, го препознав по чекорот. Се свртев. Видов дека носи работна облека: пар стари панталони и маица на куси ракави.

МАГДИ: Како оди Ајша, сама си?

АЈША: Добро сум... Тој не рече ниту збор, но почувствував како полека ми се приближува од зад грб. Кога се обидов да се свртам, ледена течност ми потече низ косата. Беше бензин. А тој фрли и запалено чкорче врз мене. Горев како факел. Врескав, бегав. Пламенот ме голташе. Не знам како се најдов на улицата. Некој се смилувал и фрлил покривка врз мене. Таа покривка ми го спаси животот.

АМНЕСТИ ИНТЕРНЕСАНЛ: Ајша, сета во рани, со кожа на парчиња, била пренесена во болницата во најблиското гратче, но ниту еден доктор не се осмелил да ја лекува бидејќи така би одел против законите на селото. Ајша била осудена на смрт од нејзиното семејство и никој не можел да ја спаси за да не ја повреди заедницата. Една храбра странска докторка се осмелила да ја спаси, да ја транспортира, изложувајќи го животот на опасност, во поопремена болница, во која има центар за тешки изгореници. Со години била лекувана и оперирана, додека не закрепнала. Но, засекогаш била унаказена со две дупки наместо очи и потполно искривена уста.

IV

ЖУЛИЕТ: Моето име е Жулиет, живеам на авенијата „Монтењ“ во Бовил, Белгија. Кога ме однесоа на Ургентно со пукната глава и два скршени заба, кажав дека сум паднала по скали...

ГЛАСОТ ЗА СЛОБОДА НА ЖЕНИТЕ: Жулиет не се осмелувала да му раскаже на своето семејство дека човекот со кој се венчала, наспроти мислењето на сите, ја тепа.

ЖУЛИЕТ: Се запознавме во октомври минатата година. Уште од почетокот беше многу љубоморен и секогаш сакаше да знае каде сум, и со кого. Во март оваа година започна физичкото насилство. На крајот на ноември ме истепа толку многу што бев хоспитализирана. Одлучив да одам во полиција, и покрај тоа што тој ми се колнеше дека никогаш повеќе нема да пие, дека никогаш повеќе нема да ме тепа. И покрај тоа, една вечер се врати уморен и истоштен, и започна да го бара шишето. Беше дури комично, во гаќи и долна маица, ја преврте цела кука, барајќи нешто што самиот тој го имаше скриено.

ПЈЕР: Се случува да пијам, господине началник, признавам, но никогаш вистински не се опијанувам, останувам трезен. Таа ме провоцира, ми вели дека ништо не вредам, дека сум свиња. Јас се лутам и ја тепам. Но преувеличува, прави драми. Јас понекогаш се повредувам многу повеќе.

НАЧАЛНИКОТ: Како повеќе? Има некој што Ве удира?

ПЈЕР: Па, кога се закачам со момчињата од барот. Понекогаш се тепаме здраво. Минатиот месец ми ја распукаа носната преграда, но не направив трагедија од тоа. Мојата жена само за една мала гребнатица оди во полиција.

НАЧАЛНИКОТ: Тоа е нејзино право.

ПЈЕР: Сега кога ќе си помислам, кога имав 5 години, мојот татко го вадеше својот ремен и ме удираше со него по нозете сè додека не ми потечеше крв. Јас не можев да земам воздух.

НАЧАЛНИКОТ: Вашиот татко Ве тепал?

ПЈЕР: Да, секој ден. Понекогаш знаете што правеше? Го вперуваше пиштолот во глава и ми велеше: „Да пукам?“. Јас врескав: „Не тато, те молам не...“ Тој се смееше. Велеше: „Има еден куршум во цевката на пиштолот, да пукам?“ „Не“, викав јас, а тој смеејќи се го повлекуваше чкрапалото. „Виде?“ - ми

велеше, „Добро поминав, сега да пробаме со тебе“. Ми го вперуваше пиштолот во слепоочницата и броеше: „Еден, два, три, да пукам?“

НАЧАЛНИКОТ: „Одете, одете дома. Но следниот пат кога ќе ја удриш Вашата жена, ќе одите право в затвор.

БОНАР: Јас сум адвокатката Мари Бонар. Се грижам за жените жртви на семејно насилство. Сите истражувања го даваат истиот резултат дека секоја трета жена има претрпено некаков вид на семејно насилство. Жулиет е еден необичен случај: прво, смело поднесува пријава, потоа се плаши и на крај ја повлекува пријавата. Веќе два пати ме натера да ја повлечам пријавата против нејзиниот маж, Пјер Дидје.

ЖУЛИЕТ: Жал ми е за него. Мака ми е, го сакам многу. На докторот од Ургентно му кажав дека паднав во кујната и се удрих од ивицата на печката. Адвокатката Мари Бонар ми зборува многу смилено, вели дека не можам постојано да ги повлекувам пријавите. Но Пјер ме разнежува. Кога е нежен, е прекрасен. Само кога пие станува насилен. И јас го убедив да не пие повеќе. Тој ми вети.

V

Музика и тапани

РАХИНА: Имав дете без да бидам мажена. Тој ми вети венчавка, но потоа дознав дека веќе имал жена.

АМНЕСТИ ИНТЕРНЕСАНЛ: Се вика Рахина, има 23 години, носи жолт вел на главата и има кратка кадрава коса. Има сјајни, љубопитни очи, мала уста. Ѐ фалат два странични таба. Кога се смее, става рака на устата.

РАХИНА: Девојчето добро се роди, со главата напред. Бабицата ја извлече надвор без болка. Ми ја исчисти крвта со вода од змиска трева. Тивко девојче. Никогаш не плаче, ниту кога е гладна. А сигурно е гладна, бидејќи моето млеко е недоволно, а таа е слабичка како гранче.

АМНЕСТИ ИНТЕРНЕСАНЛ: Рахина има 23 години. Нигеријка е. Беше осудена на смрт од законите на нејзината религија, шеријатот, бидејќи родила вонбрачно дете.

РАХИНА: Што ќе биде со Дор-У, таткото на моето девојче.

АМНЕСТИ ИНТЕРНЕСАНЛ: Ништо нема да му биде на Дор-У. Тој има право да ги заведува жените. Рахина е таа која ја изгуби невиноста.

РАХИНА: Смрт со каменување, не успевам да разберам.

ГЛАСОТ НА СЕЛОТО: Едноставно е. Жената ја закопуваат во земја, до рамениците, но така што главата и вратот ѝ се гледаат убаво. Се повикуваат на собир жителите на нејзиното село кои ќе имаат на располагање камења. Со тие камења ќе мора да ја удираат сè додека не го испушти последниот здив. Камењата не треба да бидат премногу големи бидејќи веднаш би ја убиле, ниту премногу мали бидејќи не би ја раниле. Кога ќе умре, нејзиното тело ќе му биде вратено на семејството за да го закопаат во близина на селото.

РАХИНА: А девојчето? Кој ќе се грижи за девојчето?

СУДИЈАТА: Женски член на семејството ќе се грижи за девојчето. Но, секогаш ќе треба да биде под надзор, за да не го следи примерот од својата мајка. На дванаесет години ќе ја омажат за човек кој е подготвен да плати за неа.

РАХИНА: Слушај, твојата мајка ти зборува. Сега ние ќе треба да се поделиме. Повеќе нема да имаш града за цицање, колку и да е мала. Нема да

имаш две раце кои ќе те држат и успокојуваат, колку и да се слаби. Ќе бидеш сама девојче мое, сама во свет кој ќе покажува на тебе со презир, како ќерка на каменувана мајка. Не се обесхрабрувај. Оди напред со крената глава. Животот е полн со убави нешта. Како вкусот на манго во утрото штотуку започнато кога капките вода сè уште ги покриваат листовите на магнолијата во близина на куќата. Како мирисот на чадот од сандаловото дрво кога го палиш огнот и го подготвуваш ручекот за семејството. Како песната на бувот во непроспиените ноќи кога ќе чекаш твојот сопруг да се врати од својата напорна работа. Како чекорење со боси нозе, низ штотуку разбудената шума носејќи го со тебе твоето слабо и осамено куче кое ќе биде единственото што ќе те сака заради тоа што си. Како шумолењето на фустанот пружен на сонце во едно ветровито утро.

Грижи се за тебе, малечка, твојата мајка ќе биде во близина.

АМНЕСТИ ИНТЕРНЕСАНЛ: Законот во нејзината држава го забранува каменувањето. Но, верските кругови ги наметнале нивните правила кои се однесуваат директно на Господ и се помоќни од која и да е држава. Рахина била осудена на каменување, и покрај спротивното мислење на судството. Тие верски кругови веќе ја осудиле. Само голем светски бунт може да ја спаси. Едно интернационално ширење на информацијата со што ќе се стави под знак прашалник угледот на нејзината земја.

VI

Музика

НАРАТОРОТ: Кампанија, 2004. Кармелина е искрена девојка. Живее во семејство во кое мајката е толку преокупирана да заработи за четирите деца, што нема време да размислува за нивното образование. Сопругот починал откако паднал од скеде додека работел како сидар. Тоа се случило пред четири години.

СОЦИЈАЛНИОТ РАБОТНИК: Не можеме да направиме ништо за Вашиот сопруг, госпоѓо. Работодавачот не го осигурал.

МАЈКАТА: Се срушило скелето. Тој не бил воопшто виновен!

СОЦИЈАЛНИОТ РАБОТНИК: Како да Ви го објаснам тоа, немал осигурување.

МАЈКАТА: Не може ли да се пријави? Да се изнудат малку пари?

СОЦИЈАЛНИОТ РАБОТНИК: Да, може да се поднесе пријава. Но, постапката може да трае десет, дури и дваесет години. А, Вие имате ли пари за адвокат?

МАЈКАТА: Јас, немам.

СОЦИЈАЛНИОТ РАБОТНИК: Откажете се. Ништо нема да добиете. Само задолжувања.

МАЈКАТА: Зарем не може ништо да се направи?

СОЦИЈАЛНИОТ РАБОТНИК: Ништо. Одете госпоѓо, бидејќи има други луѓе што чекаат.

Чекори кои се оддалечуваат. Пеење.

КАРМЕЛИНА: Розарио... Има тука еден човек што те бара.

РОЗАРИО: Не сум тука... Не сум тука за никого.

КАРМЕЛИНА: Но, што ако те видел! Како да му кажам дека не си тука.

РОЗАРИО: Ако му дозволиш да влезе, ќе ти ја скршам главата.

КАРМЕЛИНА: Јас ќе му кажам така, но тој ќе помисли дека сум будала.

РОЗАРИО: Не сум тука, ти велам, не сум тука, точка и крај.

КАРМЕЛИНА: Разбрав, разбрав. (обраќајќи му се на Козимо) Брат ми го нема. Излезе рано и сè уште не се појавил.

КОЗИМО: Ти пушти ме да влезам, а на другото јас ќе мислам.

КАРМЕЛА: Не е тука, ти велам, не е тука.

КОЗИМО: А бе тргни се, глупачке!

КАРМЕЛИНА: Сега ќе ми ја скрши главата.

КОЗИМО: Јас нему ќе му ја скршам. Оди викни го, и така нема да ми избега.

КАРМЕЛИНА: Како се викаш?

КОЗИМО: Знае тој. Кажи му: „Те чека Козимо и да не бидеш толкава кукавица и така нема да избегаш“.

КАРМЕЛИНА: Одам. Но, што сакаш од него?

КОЗИМО: Не се тоа работи кои те засегаат... Боже, па ти си се претворила во вистинска убавица, Кармели.

КАРМЕЛИНА: Јас не те познавам.

КОЗИМО: Јас да. Те држев на око. Кога излегуваше со брат ти, кога одеше да доставуваш роба со твојата мајка. Навистина си пораснала. Беше како грдото пајче, а сега види...

КАРМЕЛИНА: Јас не те познавам.

КОЗИМО: Оди, оди да му кажеш на твојот Розарио дека тука го чекам и дека не мрдам.

КАРМЕЛИНА: (повишувајќи го гласот, но оддалеку) Розарио, твојот другар Козимо рече дека те чека, да не бегаш, дека треба да бидеш кукавица, дека напротив, не треба да си кукавица...

РОЗАРИО: (тивко и налутено) Ти реков да не го пушташ да влезе, глупачке! Идиотке! Деликвентке! (звук на шлаганци).

КАРМЕЛИНА: Ау!

КОЗИМО: (оддалеку) Остави ја на мира, не ми ја упропастувај! Знам дека си таму. Излези надвор, глупаку!

РОЗАРИО: Спиев.

КОЗИМО: Спиеше и ја задолжи помалата сестра да каже дека не си тука. Дојди ваму, копиле едно.

РОЗАРИО: Ќе дојдев кај тебе, знам што ти должам, но вечерва... договорот беше за вечерва.

КОЗИМО: Тикви вечерва!

РОЗАРИО: Ќе ги најдам, ќе ги најдам. Ти дај ми време и јас ќе ги најдам.

КОЗИМО: И каде мислиш да ги најдеш парите ако ги немаш, а? Каде? На гранка, како Пинокио?

РОЗАРИО: Ќе ги најдам. До вечер ќе ги најдам.

КОЗИМО: Не ме мавтај повеќе, мил Розарио. Или ќе ми ги дадеш веднаш или ќе те убијам. Бирај.

РОЗАРИО: Тука сега ги немам. Вечерва.

КОЗИМО: Тогаш, ќе те убијам.

РОЗАРИО: Еј, чекај. Зарем не бевме некогаш другари?

КОЗИМО: Шипки другари!

РОЗАРИО: Се колнам во сестра ми дека до осум часот ќе ти ги најдам и ќе ти ги дадам.

КОЗИМО: Со месеци те бркам, копиле едно гласно.

РОЗАРИО: Вечерва, се колнам.

КОЗИМО: Сега и точка.

РОЗАРИО: Но, сега ги немам.

КОЗИМО: Има начин за да ми дадеш барем аванс.

РОЗАРИО: А тоа е?

КОЗИМО: Твојата сестра Кармелина колку години има?

РОЗАРИО: Остаи ја, сестра ми. Има само тринаесет години.

КОЗИМО: Токму затоа ми се допаѓа. Повикај ја!

РОЗАРИО: Кармели! Кармели! Дојди тука.

КАРМЕЛИНА: Што сакаш?

РОЗАРИО: Ете... Сакав да те запознаам со Козимо, еден мој пријател...

КОЗИМО: Ти навистина си пораснала во убава девојка.

КАРМЕЛИНА: Веќе го кажа тоа.

КОЗИМО: Ти не ме познаваш, но јас да. Стопати сум те видел во барот и кај трафиката.

РОЗАРИО: Да купи цигари за нејзиниот брат.

КОЗИМО: До вчера беше како грдото пајче. Сега си станала убавица.

РОЗАРИО: Девојче е, остави ја на мира бидејќи вечерва ќе ти ги најдам парите.

КОЗИМО: Девица е?

РОЗАРИО: Но, каква врска има тоа сега. Секако дека е девица, никогаш не излегува без мене.

КОЗИМО: Имаш среќа. Цената расте.

РОЗАРИО: Да, ама...

КОЗИМО: Колку ми должиш? Две илјади? А неа ја проценуваме на илјада и петстотини? Секако ќе ми должиш петстотини.

РОЗАРИО: Но, слушај, чекај...

КОЗИМО: Не чекам ништо. Или ќе ми ја продадеш за илјада и петстотини или ќе ја земам гратис.

РОЗАРИО: Но чекај, чекај еден момент.

КОЗИМО: Да ја земам гратис? Ако ја земам гратис, повторно ми должиш две илјади. Ако ми ја продадеш, ми должиш петстотини меѓутоа мора да ми помогнеш.

РОЗАРИО: Да ти помогнам? Како?

КОЗИМО: Мораш да ја врзеш и да ѝ ја затнеш устата. Не ми личи на некоја што ќе седи мирна.

РОЗАРИО: (викајќи по Кармелина гласно) Кармелина! Дојди тука!

КАРМЕЛИНА: Што сакаш?

РОЗАРИО: Дојди ти велама!

КАРМЕЛИНА: Што има?

РОЗАРИО: Козимо сакаше да ти предложи нешто, Кармели... но, ти...

КОЗИМО: Да, една убава понуда. Дојди поблизу!

КАРМЕЛИНА: Што сакате!

РОЗАРИО: Ќути!

КАРМЕЛИНА: Ах! (покачувајќи го тонот) Но, што сакате? Розарио! Розарио! Мамо!

Музика, звук од тапани

МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА: А, ти која си? Нели си ти ќерката на Марија шивачката? Онаа чиј сопруг загина паѓајќи од скелето?

КАРМЕЛИНА: Да, таа сум.

МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА: А, кој ли те средил вака?

КАРМЕЛИНА: Ќе ми ја сошиете оваа рана на главата, Ве молам?

МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА: Да, сега ќе ја сошијам. Но, крв ти тече по нозете. Ох Боже, целата си со модринки. Што се случило?

КАРМЕЛИНА: Првин сошијте ми ја раната, потоа прегледајте ме бидејќи ќе мора да напишете на хартија дека тој ме силуваше.

МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА: Кој е тој?

КАРМЕЛИНА: Мојот брат Розарио ме држеше, а тој ме силуваше, во мојата кука, пред еден час.

МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА: Требало да одиш во полиција, а не тука да доаѓаш на Ургентно..

КАРМЕЛИНА: Вие напишете ми го извештајот, а јас подоцна ќе одам во полиција.

МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА: Тврдоглава си како мајка ти. Ајде, да ја видиме малку оваа тврда глава... Ех, ама тука ќе требаат едно десетина конци.

КАРМЕЛИНА: Направете го тоа брзо, Ве молам.

МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА: Го барам анестетикот.

КАРМЕЛИНА: Воопшто не ми е гајле за анестетикот. Сошијте ја набрзина бидејќи треба да одам.

МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА: Тогаш требало да одиш кај мајка ти, шивачката. Овде сме во болница, не во шивална... (замислувајќи се) Но, зошто ли се лутам! Колку години имаш?

КАРМЕЛИНА: Тринаесет.

МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА: Дојди тука, глупачке, сега ќе те сошијам, а потоа ќе дојдам со тебе во полиција. Јас те знам уште кога имаше шест години. Нели беше ти таа што ми ги носеше чаршафите закрпени од твојата мајка? Беше толку малечка што едвај стоеше на нозе. А, твојот татко, како се случи да падне од она скеле? Се обложувам дека пиел, а? Но, исто така вистина е дека денес се работи така, без заштита. Не беше на петтиот кат од куќата што се градеше? Не беше куќата на пратеникот? Ајде, да го сториме ова брзо, за после да дојдам да сведочам за тебе.

VII

Музика

ВЕСТИ: Марија Тереза Масијас, од округот Сонора во Калифорнија, имала многу причини да тврди дека нејзиниот сопруг сакал да ја убие. Во осумнаесетте месеци пред нејзината смрт, се обратила во полицијата повеќе од дваесет пати.

ТЕРЕЗА: Доаѓам од Ургентно. Ова е извештајот од лекарот. Би сакала да го пријавам мојот сопруг.

ИНСПЕКТОРОТ: Вие веќе бевте минатиот месец, ако паметам добро. Кој е проблемот?

ТЕРЕЗА: Мојот сопруг.

ИНСПЕКТОРОТ: Сакате да го пратите во затвор?

ТЕРЕЗА: Би сакала да не ме тепа.

ИНСПЕКТОРОТ: Но, Вие работите ли?

ТЕРЕЗА: Не.

ИНСПЕКТОРОТ: А како мислите да се издржувате себеси и Вашите деца ако тој отиде во затвор?

ТЕРЕЗА: Не знам. Но и нив ги тепа. Би морале да сторите нешто.

ИНСПЕКТОРОТ: Ќе се обидеме да зборуваме со него.

ТЕРЕЗА: Се закани дека ќе ме убие, а со мене и децата.

ИНСПЕКТОРОТ: Маж кој тепа, обично не убива.

ТЕРЕЗА: Ме гаѓаше со чекан..

ИНСПЕКТОРОТ: Успокојте се, ќе го вразумиме.

МАНУЕЛ: Си била да ме пријавиш.

ТЕРЕЗА: Треба да престанеш да ме тепаш..

МАНУЕЛ: (ладен и смирен) Следниот пат ќе те убијам.

ТЕРЕЗА: Зошто не ме оставаш на мир?

МАНУЕЛ: Живееме во една посрана држава, каде жените командуваат, а мажите слушаат. Ете зошто сакаше да го напуштиш твоето село и да дојдеш тука каде ми пука 'рбетот за малку долари месечно.

ТЕРЕЗА: Всушност, ти беше тој што сакаше да емигрира од Мексико. Не памтиш?

МАНУЕЛ: Ќе те убијам.

ТЕРЕЗА: Што ти направив?

МАНУЕЛ: Се претвори во гомно, како оваа држава. Посакуваш да излегуваш сама, дури и навечер. Дури и децата станале гомна како тебе, не сакаат повеќе да зборуваат шпански. Ме третираат како некој бедник.

ТЕРЕЗА: Децата те сакаат, Мануел, те сакаат многу. А и јас те сакам, но не можам да го прифатам тоа што постојано креваш рака.

МАНУЕЛ: Кога беше во селото, не се спротивставуваше. Тука да. Тука ја креваш главата, како змија отровница, а јас ќе те убијам.

ТЕРЕЗА: Ќе останеш сам, Мануел, со две деца кои ќе треба да ги израснеш, како ќе успееш во тоа?

МАНУЕЛ: Ќе ги убијам и нив.

ТЕРЕЗА: Не ме гледај така, ме плашиш.

МАНУЕЛ: Гомна! Гомна! Гомнари! Гомнари!...

НОВИНАРОТ: Мануел Ексеверија ја убил сопругата пукајќи во неа со пиштол. Потоа го свртел пиштолот кон себеси, сериозно ранувајќи се, но не успеал да се убие.

НОВИНАРКАТА: Во Соединетите Американски Држави, според последните проценки, во една година има 700.000 случаи на семејно насилство. Околу една третина од убиените жени секоја година се жртви на сопругот или на партнерот.

VIII

Музика

РАСКАЖУВАЧОТ: Вјолка стоела пред прозорецот со своето плишено мече в раце. Надвор врнело. На улиците автомобилите поминувале бавно, распрскувајќи ги вирчињата од кап. Се слушала сирена од автомобил кој свирел без престан.

ТАТКОТО: Тоа е Ксуан. Дојде да те земе. Земи го мантилот, ајде, побрзај.

МАЈКАТА: Чао Вјолка, немој да настинеш.

ТАТКОТО: Препушти му на Ксуан, тој знае. И пиши штом ќе можеш.

МАЈКАТА: Имаш среќа, одиш во Италија.

ТАТКОТО: Имаш среќа, чао!

ВЈОЛКА: Чао тато.

КСУАН: Ниту една солза. Тоа ми се допаѓа. Една храбра госпоѓица која оди да ја освои Италија.

ВЈОЛКА: Гладна сум.

КСУАН: Сега ќе одам да ти земам сендвич. Застани овде, во никој случај немој да мрдаш. Сакаш сирење или пршута.

ВЈОЛКА: И двете.

КСУАН: Валкано е ова мече што го држиш во рацете. Да го фрлиме во морето.

ВЈОЛКА: Не, тоа доаѓа со мене.

КСУАН: Како сакаш, како сакаш. Доволно е да не правиш драми. Што треба да помислат луѓето: еден маж и едно девојче што се расправаат на брод. Реков дека сме татко и ќерка. Да не си зуцнала!

Музика и бучава од брод.

КСУАН: Еве ти го сендвичот. Но што правиш? Си ги собула чевлите? Не си повеќе диво девојче што си игра среде улица.

ВЈОЛКА: Ќе го видиме папата?

КСУАН: Секако, ќе го видиме папата, Колосеумот, Кулата во Пиза и Катедралата во Милано. Задоволна си?

ВЈОЛКА: Што ќе правиме во Италија?

КСУАН: Ќе заработиш малку пари и ќе се вратиш. Ќе ти требаат за да се омажиш. А потоа ќе го поправиме кровот на куќата.

ВЈОЛКА: Пристигнавме?

КСУАН: Ако те прашаат за возраста треба да кажеш дека имаш седумнаесет години. Јасно? Овде се новите документи. Твоето име е сè уште Вјолка, но твоето презиме е променето. Мрозек, запамети го, Мрозек.

ВЈОЛКА: А зошто?

КСУАН: Молчи затоа што пристигнавме! Еве, ги гледаш ли оние двајца со црниот автомобил? Дојдени се за да те земат.

ВЈОЛКА: А ти каде одиш?

КСУАН: Сè е во ред... Оди со нив. Јас се враќам назад.

ВЈОЛКА: Но зошто?

КСУАН: Научи да не поставуваш непотребни прашања, Вјолка, доколку не сакаш неволји. Те прегрнувам, чао, чао...

РАСКАЖУВАЧОТ: Ксуан си заминал. Таа сакала да го прегрне, но тој веќе исчезнал. Двајцата ја пикнале во долгиот темен автомобил којшто чкрипејќи со гумите се упатил кон периферијата на Рим.

Музика

ГАБРИЕЛА: Јас сум Габриела. Добре дојде Вјолка. Ова е Кате, твоја врсничка, ќе ја делите собата. Овде ќе јадете, овде ќе спиеете. Нема телефон, нема излегување, нема прозорци, нема зборување со непознати, јасно? Во ред, kuptove?

ВЈОЛКА: Сакам да се вратам дома.

ГАБРИЕЛА: Ќе се вратиш кога ќе дојде време. Сега собуј ги тие грди чевли и тој мизерен фустан. И двете, и ти Кате. Сега ќе се избањаме убаво со купка... сте виделе ли некогаш купка? Миризлива е, мека, исто како да е облак. Претпоставувам дека кај вас дома немате ниту када, нели, Кате? Само еден смрдлив клозет надвор во дворот, знам, знам... Косата, измијте си ја косата со овој шампон... не сакам вошки во оваа куќа. Еве ги крпите за бришење. А ова е новата облека... Ако сте гладни може да јадете што сакате... го видовте

фрижидерот? Полн е со благодати... кај вас дома ниту за Божиќ не можете да ги видите сите овие работи... (се смее). Млеко, јајца, сирење, праски, грозје, бисквити... Може да јадете што сакате. Ако ви недостасува нешто засвонете со ова свонче и јас доаѓам. Но вратата треба да остане затворена како и прозорецот. Зошто плаче онаа? Не се глумирај, јади и спиј спокојно. Вечерва ќе дојдеме да ве земеме со автомобил и оп, одиме да танцуваме.

ВЈОЛКА: И оп, одиме да танцуваме. Разбра ли Кате? Одиме да танцуваме?

РАСКАЖУВАЧОТ: Вечерта двете девојчиња, една Албанка и една Украинка, откако биле измиени, дезинфицирани, нашминкани и исчешлани, биле предадени на двајца убаво облечени младици. Двајцата ги гледале како слегуваат долу по скалите во прекратките здолништа, нозете обвиткани со мрежести хулахопки кои како да биле продолжение на гаќичките со тантела, високите штикли, светкавата маичка, и сомотното палтенце врз коешто паѓале русите кадрици.

МЛАДИЧ 1: Ау!

МЛАДИЧ 2: Полн погодок! Ќе направиме еден куп пари.

МЛАДИЧ 1: А сега одиме!

МЛАДИЧ 2: Кажу му на девојчето да го фрли она валкано и искубано мече.

МЛАДИЧ 1: Веќе се обидов. Ако ѝ го земеш, вреска.

МЛАДИЧ 2: Земи ѝ го и фрли го.

МЛАДИЧ 1: Не дека не е попривлечна така залепена за својата играчка како мало девојче.

МЛАДИЧ 2: Проклетство, полиција!

МЛАДИЧ 1: Не давај гас, глупаку, вози полека. Насмеј се, прави се наудрен.

Музика

МА: Јас сум Ма... влезете, влезете. Малку спреј за да го тргнеме од вас мирисот на сапун... Сега чекајте овде. И бидете љубезни. Господата плаќаат добро. Сакаат мали девојченца, сè уште девици и недопрени. Ти треба да кажеш дека имаш десет години, Вјолка. Ти текнува? Десет, десет, како прстите на двете раце. А ти, Кате, имаш тринаесет. Ти си толку висока што никој не би ти поверувал кога би кажала дека имаш десет години. Но, тринаесет може да

помине. Нема да останат долго господата. Затворете ги очите и мислете на друго. Нема да биде страшно. Без викање, без плачење, без бегање, јасно? Kuptove? Дај ми го мечето Вјолка, не можеш да го држиш...

ВЈОЛКА: Малек останува со мене.

МА: Дај ми го, не си повеќе мало девојче... Ај! Сега дури гребеш! Добро, сфатив, земи го со себе, доволно е да бидеш смирена... И насмеј се, ајде, насмеј се... господата се од кремот... адвокати, инженери, лекари... плаќаат добро...

РАСКАЖУВАЧОТ: Двете девојки биле заклучени во две соседни соби. Креветот бил покриен со крзно. Големо мат огледало. Ламба со бисерчиња, фотелја покриена со платно со цветни шари.

РАСКАЖУВАЧКАТА: Вјолка го стискала својот Малек и си потпевнувала во себе. Сè уште не сфатила каде е и зошто. Речиси заспала кога слушнала како вратата полека се отвора.

РАСКАЖУВАЧОТ: Еден ситен човек облечен во црно се доближувал на прсти. Потоа ја симнал шапката и нежно ја оставил на фотелјата.

ВЈОЛКА: Би можело да има зајак во онаа шапка. Дури ми се чини дека наирам бело опавче. Но сега мажот е врз мене и ме гуши притискајќи ми ја главата со градите.

РАСКАЖУВАЧКАТА: Вјолка би сакала да вика, но го слушнала заканувачкиот глас на Ма, жената со огромните гради и џиновските раце...

МА: Нема викање, нема плачење, нема бегање.

РАСКАЖУВАЧОТ: Вјолка ги држела устата и очите цврсто затворени. Се прашувала каде ли завршило нејзиното мече Малек коешто мажот го фрлил со еден удар прегрнувајќи ја.

ВЈОЛКА: Но што прави? Плаче ли смешното џуце со зајакот во шапката? Се трие врз мене и плаче задишано. Каде ли е Малек? Ги отворам очите и гледам дека мажот извадил од своите панталони еден темен колбас.

ЏУЏЕТО: Ти си моето девојче...

ВЈОЛКА: Можеби има загубено ќерка. Изгледа толку ранливо. Но потоа, ненадејно овој смешен човек се разбеснува, се фрла врз мене, ме згмечува со своето тело и ме тресе како да сака да ме распарчи.

РАСКАЖУВАЧКАТА: Бурата поминала и џуцето останало испружено врз неа стенкајќи тивко. Од него се ширел мирис на мокро куче.

РАСКАЖУВАЧОТ: Вјолка со мали движења се обидела да го помести. Но тој спиел и грчел. Дури по половина час се чинело како да се буди од длабок сон и ја погледнал насмевнувајќи се.

ЏУЏЕТО: Но како те унаказиле кутро девојче, а? Држи, земи си ги овие за тебе. Не ги давај никому. Знам дека ќе те испокрадат оние крадци. Јас платив за твојот првпат. Земи ги овие пари. Сокриј ги во градникот, не покажувај ги никому.

РАСКАЖУВАЧКАТА: Мажот ѝ се поклонил смешно, а потоа си отишол. Вјолка останала на креветот мислејќи дека нејзиното тело се претворило во камен.

РАСКАЖУВАЧОТ: Како ќе успее да го помрдне? Само со еден огромен напор успеала да се слизне на подот, го зграпчила нејзиниот Малек којшто го нашла превртен во еден агол. Го повлекла нагоре, му го истресла правот, го прегрнала. Со него не се чувствувала нималку сама. Наеднаш вратата се отворила. Дебелата Ма била спроти неа со испружена рака.

МА: Дај ми ги тие пари.

РАСКАЖУВАЧКАТА: Бидејќи девојчето не се помрднувало, жената ѝ се доближила повеќе, ја пикнала едната рака во градникот, ги извадила парите и си ги ставила во џеб.

МА: Никогаш да не се краде, никогаш да не се држат пари за себе. Ако не, ќотек. Од мене да не криеш ништо, разбра, ништо *kuptove*?

ВЈОЛКА: Не можам да заспијам. Можеби веќе сум мртва и моето тело и мојот ум станале дел од еден бескраен карпест пејзаж. Но нешто ме враќа во живот. Постојаното плачење на Кате. Си ги затнувам ушите со дланките и потонувам во цврст сон.

**„Еден, Два, Три,
Да пукам?“**

Скопје 2021